

Αναδιαμόρφωση και Επαναπροσδιορισμός Μεθοδολογίας Ανάπτυξης, Επικαιροποίησης Ε.Π. και Πλαισίων Προγραμμάτων

ΠΕ1: Προδιαγραφές εκσυγχρονισμένης μεθοδολογίας, προτύπων και εργαλείων εκπόνησης Επαγγελματικών Περιγραμμάτων και Πλαισίων Προγραμμάτων.

Κωνσταντίνος Παπαευσταθίου

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΠΑ & ΤΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΑΝΕΚ

ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Ινστιτούτο Εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αθήνα, Μάρτιος 2018

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	4
A. Ευρωπαϊκά και διεθνή υποδείγματα ανάπτυξης σπονδυλωτών Προγραμμάτων Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.....	9
B. Τεκμηρίωση προτεινόμενης μεθοδολογίας ανάπτυξης Πλαισίου Προδιαγραφών Προγραμμάτων.....	18
Γ. Πρότυπο ανάπτυξης Πλαισίου Προδιαγραφών Προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης/Γενικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων	21
Δ. Από την «Ενότητα Προσδοκώμενων Αποτελεσμάτων» στην «Ενότητα Προγράμματος» - Μία πρόταση για περαιτέρω ανάλυση των Εκπαιδευτικών Προδιαγραφών Προγραμμάτων	25
E. Συμπεράσματα- Σύνοψη	31
BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	32
ΠΙΝΑΚΕΣ	32

Εισαγωγή

Σκοπός της ανάπτυξης του παρόντος παραδοτέου είναι η αποτύπωση των κύριων μεθοδολογικών αρχών και προτύπων για τη δημιουργία Πλαισίων Προδιαγραφών Προγραμμάτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (στο εξής Πλαίσιο Προγραμμάτων), βάσει των Επαγγελματικών Περιγραμμάτων (στο εξής ΕΠ) ή των Επαγγελματικών Προσόντων.

Σύμφωνα με τους διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 18 του ν. 4186/2013 (ΦΕΚ Α' 193):

«1. Για τη διαμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών κάθε ειδικότητας λαμβάνονται υπόψη τα σχετικά επαγγελματικά περιγράμματα που πιστοποιούνται από τον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.), σύμφωνα με τους διατάξεις του άρθρου 3 του ν. 3369/2005 (Α'171), τους τροποποιήθηκε με το άρθρο 30 του ν. 3879/2010 (Α'163) και την παρ. 5 του άρθρου 19 του ν. 4115/2013 (Α' 24), εφόσον υπάρχουν, ή με βάση τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα.»

Το πεδίο ορισμού της παραπάνω νομοθετικής εξουσιοδότησης αφορά στα προγράμματα σπουδών τους Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, όπως αυτά αποτυπώνονται τους οικείους Οδηγούς Σπουδών, που αναπτύσσονται από τη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης (Γ.Γ.Δ.Β.Μ.), η οποία έχει αρμοδιότητα όσον αφορά στο εκπαιδευτικό πλαίσιο τους Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης. Η πιστοποίηση των Προγραμμάτων Σπουδών, όπως αυτά αποτυπώνονται στους ανωτέρω Οδηγούς, διενεργείται από τον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.).

Αντίστοιχα, στις διατάξεις τους υποπερίπτωσης 5 β, της περίπτωσης β, τους παραγράφου 3, του άρθρου 89, του ν. 4549/2018 (ΦΕΚ Α'102) ορίζεται ότι για τη διαμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης «...λαμβάνονται υπόψη τα σχετικά επαγγελματικά περιγράμματα, εφόσον υπάρχουν ή τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα.» Στον παραπάνω νόμο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 89 ορίζονται και οι προδιαγραφές πιστοποίησης των προγραμμάτων της γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων, χωρίς να γίνεται ρητή αναφορά σε πιστοποιημένα επαγγελματικά περιγράμματα ή σε επαγγελματικά προσόντα.

Ομοίως, στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 2 της υπ' αριθμ. Φ7/155762/Δ4/2018 Απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης, Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, «Υλοποίηση «Μεταλυκειακού Έτους – Τάξη Μαθητείας» αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.» (ΦΕΚ Β' 4191), ορίζεται ότι τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών Μαθητείας καταρτίζονται από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) «και πληρούν τους προδιαγραφές ποιότητας, που θέτει το εγκεκριμένο Πλαίσιο Ποιότητας Προγραμμάτων Σπουδών, καθώς και τα κριτήρια, τα οποία είναι συμβατά με τα ισχύοντα αντίστοιχα πιστοποιημένα επαγγελματικά περιγράμματα του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.»

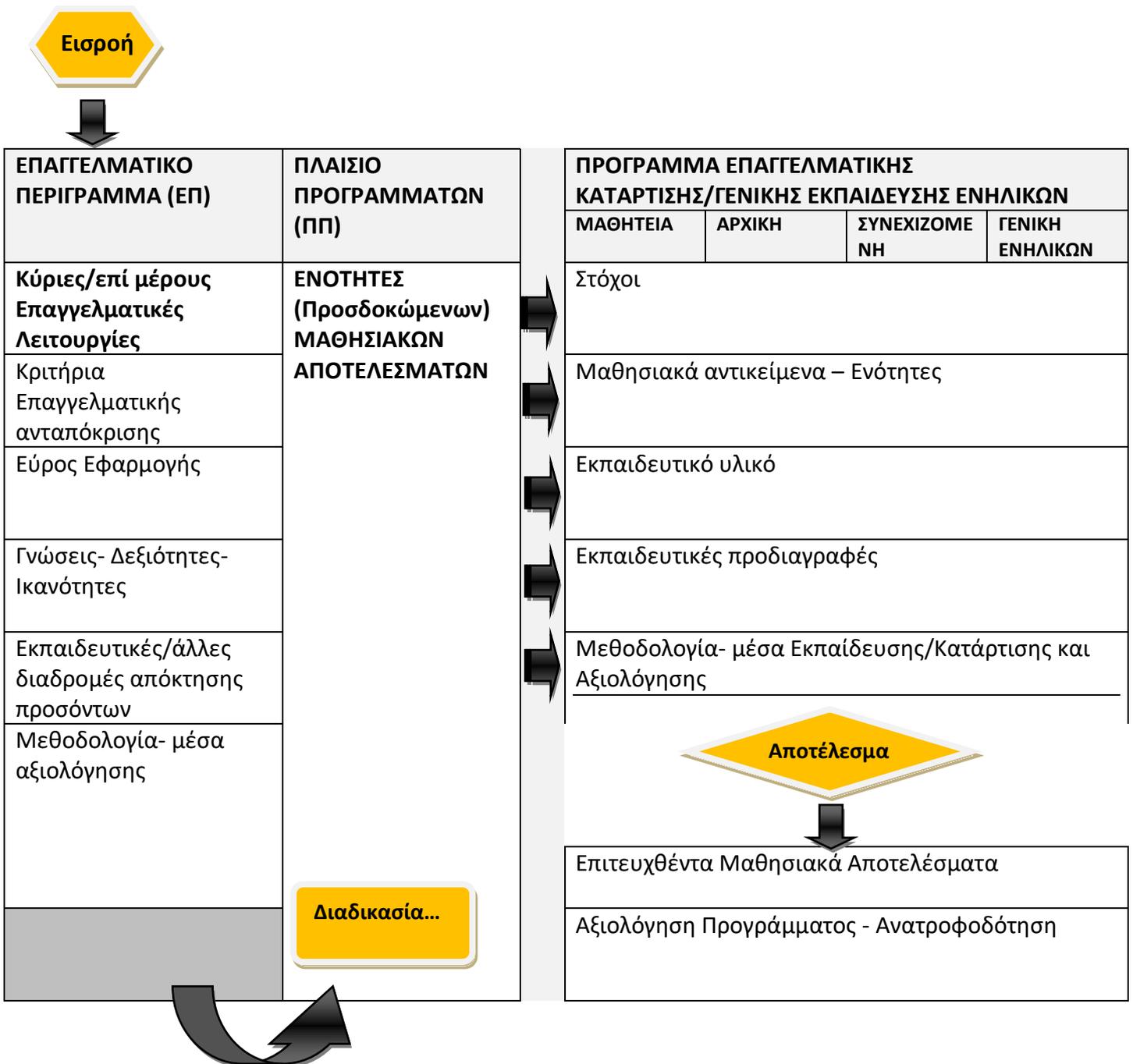
Συνεπώς, το ιδιαίτερα ευρύ πεδίο εφαρμογής των Επαγγελματικών Περιγραμμάτων τα καθιστούν μείζονος σημασίας εισροή, για την ανάπτυξη των αντίστοιχων προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης/κατάρτισης. Και ενώ, τα ΕΠ καταλαμβάνουν θεσμικά κομβικό ρόλο, ως Οδηγοί ανάπτυξης προγραμμάτων σπουδών, αυτό το οποίο απαιτείται είναι η διαμόρφωση τους συνδετικού ιστού, μιας «γέφυρας» που θα μπορεί να οδηγήσει με ασφάλεια από την αποτύπωση των επαγγελματικών λειτουργιών μιας ειδικότητας/εξειδίκευσης, στη διατύπωση των προδιαγραφών του εκάστοτε προτύπου (επαγγελματικού) προσόντος και στη μετάφραση των εν λόγω προδιαγραφών σε μία ή και περισσότερες δέσμες μαθησιακών αποτελεσμάτων, που θα περιλαμβάνουν:

α) Διακριτή στοχοθεσία,

β) Εκπαιδευτικό υλικό που θα καλύπτει συγκεκριμένες γνώσεις και δεξιότητες, σε ένα δεδομένο εκπαιδευτικό πλαίσιο (Τάξη Μαθητείας, Αρχική - Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση, Γενική Εκπαίδευση Ενηλίκων),

γ) Συγκεκριμένες εκπαιδευτικές προδιαγραφές (εκπαιδευτικό υλικό, εκπαιδευτές, μεθοδολογία και εργαλεία εκπαίδευσης και αξιολόγησης)

και θα οδηγούν στην απόκτηση των Αναμενόμενων Μαθησιακών Αποτελεσμάτων από τους καταρτιζόμενους (βλ. Πίνακα 1).

Πίνακας. 1 Διασύνδεση Επαγγελματικού Περιγράμματος με Πρόγραμμα Επαγγελματικής Κατάρτισης/Γενικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Ωστόσο, η διασύνδεση ανάμεσα στο ΕΠ και στο Πρόγραμμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ή και Γενικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων, λαμβάνοντας υπ' όψιν και το εκπαιδευτικό πλαίσιο υλοποίησης, δεν είναι γραμμική και μονοσήμαντη. Στη συνέχεια, θα επιχειρήσουμε να αποτυπώσουμε γενικές προδιαγραφές, βάσει των οποίων ένα ΕΠ θα δύναται να αποτελεί εισροή για την αποτύπωση Ενοτήτων Μαθησιακών Αποτελεσμάτων, οι οποίες με τη σειρά τους θα αποτελούν τη βάση για την ανάπτυξη εξειδικευμένων προγραμμάτων κατάρτισης. Στη διαδικασία αυτή, θα ληφθούν υπ' όψιν ευρωπαϊκές και διεθνείς πρακτικές, σύμφωνα με τα ευρήματα του Α' Παραδοτέου της Μελέτης: «Εκθεση

επισκόπησης δόκιμων διεθνών και ευρωπαϊκών πρακτικών ανάπτυξης Επαγγελματικών Περιγραμμάτων και Πλαισίων Προγραμμάτων και αξιολόγησης των υφιστάμενων προτύπων εγγράφων και εργαλείων ανάπτυξής τους.» Παράλληλα, για την ευκρινέστερη αποτύπωση της διαδικασίας, θα αξιοποιηθεί το υπόδειγμα ανάπτυξης του ΕΠ του «Οροφκόμου- Καμαριέρη/ας»

A. Ευρωπαϊκά και διεθνή υποδείγματα ανάπτυξης σπονδυλωτών Προγραμμάτων Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

Σε αυτή την ενότητα σκοπός είναι να σταχυολογήσουμε περιληπτικά συγκριτικά υποδείγματα που καταγράφηκαν στο πλαίσιο του Α' παραδοτέου: «Έκθεση επισκόπησης δόκιμων διεθνών και ευρωπαϊκών πρακτικών ανάπτυξης Επαγγελματικών Περιγραμμάτων και Πλαισίων Προγραμμάτων και αξιολόγησης των υφιστάμενων προτύπων εγγράφων και εργαλείων ανάπτυξής τους.».

Αρχικά, θα προχωρήσουμε στην αποτύπωση των δεδομένων που αφορούν στην ανάπτυξη των προγραμμάτων ή και πλαισίων προδιαγραφών προγραμμάτων, στο πλαίσιο των παραπάνω υποδειγμάτων, φωτίζοντας ιδιαίτερα τα σημεία που έχουν ενδιαφέρον, σε σχέση με τη μεθοδολογία ανάπτυξης επαγγελματικών περιγραμμάτων στη χώρα μας.

B 1. ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Στη Γερμανία, για την οργάνωση και τον σχεδιασμό της **Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης** κομβικής σημασίας είναι οι **Κανονισμοί Κατάρτισης (Ausbildungsordnungen)**, στους οποίους αποτυπώνονται: α) οι γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες (capabilities) που αφορούν σε ένα επάγγελμα, και β) το πλαίσιο κατάρτισης και οι διαδικασίες αξιολόγησης.

Η διαδικασία που ακολουθείται για την **ανάπτυξη των προγραμμάτων- πλαισίων** του δυϊκού συστήματος (συνεχιζόμενης) Επαγγελματικής Κατάρτισης της Γερμανίας περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

1. Το τμήμα του προγράμματος που αφορά στην **κατάρτιση στην εργασία** αναπτύσσεται σε ομοσπονδιακό επίπεδο από επιτροπή στην οποία συμμετέχουν κυρίως **εκπρόσωποι των κοινωνικών εταίρων**.
2. Το τμήμα του προγράμματος που αφορά στην **θεωρητική κατάρτιση σε εκπαιδευτική δομή** αναπτύσσεται από επιτροπή **σε τοπικό επίπεδο, (Lander)** που απαρτίζεται κυρίως από **εκπαιδευτικούς**.
3. Η ανάπτυξη των προγραμμάτων βασίζεται στην **αρχή της συναίνεσης**. Τα προγράμματα δεν υιοθετούνται πριν επιτευχθεί συμφωνία μεταξύ όλων των μερών. Αυτή η πρακτική αντανάκλα απόλυτα την **πολιτική φύση** του curriculum, σύμφωνα με την οποία (το curriculum) αποτελεί κατά βάση ένα **συμβόλαιο μεταξύ της κοινωνίας και του εκπαιδευτικού συστήματος** (Braslavsky, 2001).
4. Όσον αφορά στην ευελιξία ανάπτυξης, σε τοπικό επίπεδο οι πάροχοι κατάρτισης έχουν τη δυνατότητα να εξειδικεύουν περαιτέρω το θεωρητικό τμήμα του προγράμματος.

Γενικότερα, όσον αφορά στη φιλοσοφία και την πρακτική της ανάπτυξης των προγραμμάτων, υπάρχει μια γενικότερη στροφή προς την ανάπτυξη προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης που είναι λιγότερο συγκεντρωτικά και διέπονται από την αρχή των **ευρύτερων μαθησιακών τομέων (learning areas)**. Στο πλαίσιο αυτό, πολλές αρμοδιότητες ανάπτυξης των προγραμμάτων μεταφέρονται στους παρόχους επαγγελματικής κατάρτισης και τους εκπαιδευτές.

B 2. ΑΥΣΤΡΙΑ

Τα Προγράμματα ΕΕΚ στην Αυστρία, με ιδιαίτερη έμφαση στην Επαγγελματική Εκπαίδευση στη β' βάρθμια εκπαίδευση και στον θεσμό της μαθητείας, είναι ευέλικτα και προσαρμόζονται στις τοπικές ανάγκες. Παράλληλα, γίνεται συνδυασμός της αμιγώς επαγγελματικής εκπαίδευσης με τη γενική εκπαίδευση, ενώ ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στις οριζόντιες ικανότητες, όπως η επιχειρηματικότητα ή η ψηφιακή ικανότητα (CEDEFOP, 2018). Στη δε μαθητεία, το 80% του χρόνου της εκπαίδευσης γίνεται στην επιχείρηση, ενώ και στις τελικές εξετάσεις συμμετέχουν εκπρόσωποι των επιχειρήσεων.

Αυτό που παρατηρούμε στο **Γερμανικό και Αυστριακό υπόδειγμα** ανάπτυξης των προγραμμάτων σπουδών της Μαθητείας, στο πλαίσιο του δυϊκού συστήματος, είναι ο συνδυασμός σαφούς προτυποποίησης και ευελιξίας:

- **Προτυποποίηση**, όσον αφορά στα **Επαγγελματικά Προσόντα**, το οποίο καθορίζεται κεντρικά (ομοσπονδιακά). Σε αυτό, καθοριστικό ρόλο έχουν οι εκπρόσωποι εργοδοτών και εργαζομένων
- **Ευελιξία**, όσον αφορά στο τμήμα του προγράμματος που υλοποιείται στην εκπαιδευτική δομή. Σε αυτό το επίπεδο, την πρωτοκαθεδρία έχουν οι εκπαιδευτικοί. Επιπλέον, το πρόγραμμα μπορεί να προσαρμόζεται, ως προς το θεωρητικό μέρος, από τους παρόχους κατάρτισης.
- **Έμφασης και στις Οριζόντιες Ικανότητες** (ψηφιακή, επιχειρηματικότητα, να μαθαίνεις πώς να μαθαίνεις κ.λπ.)

Πίνακας. 2 Γερμανικό και Αυστριακό υπόδειγμα προγραμμάτων σπουδών Μαθητείας

B 3. Γαλλία

Η ανάπτυξη **Προγραμμάτων – Πλαισίων** στη Γαλλία ακολουθεί τα εξής βήματα:

1. **Καθορισμός Επαγγελματικών Προσόντων** (*Referentiel des Activites Professionnelles*) Περιλαμβάνουν τις **βασικές δραστηριότητες** και τα **αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα**
2. Στο πλαίσιο των προσόντων, καθορισμός των συναφών **γνώσεων** (*savoir*), **δεξιοτήτων** (*savoir faire*) και **στάσεων** (*savoir etre*)
3. Τα παραπάνω μαζί με τη λίστα των ικανοτήτων (*competences*) δομούν το **πλαίσιο αναφοράς για την πιστοποίηση** (*referentiel de certification*), το οποίο αποτελεί το κείμενο αναφοράς για τον σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και των διαδικασιών αξιολόγησης

Να σημειωθεί ότι στη Γαλλία από το 1972 έχουν συσταθεί νομοθετικά από το Υπουργείο Παιδείας **Τομεακές Συμβουλευτικές Επιτροπές**. Για την ανάπτυξη ενός προγράμματος- πλαισίου ενεργοποιείται μια επιτροπή 10 περίπου ατόμων στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι του επαγγέλματος, επιθεωρητές, εκπαιδευτικοί και ερευνητές. Στις παραπάνω ομάδες γίνεται μια άτυπη κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των μελών, με αποτέλεσμα οι **επαγγελματικές προδιαγραφές** να είναι έργο κυρίως των εμπειρογνημόνων και των εκπροσώπων του επαγγέλματος, ενώ οι **εκπαιδευτικές/διδασκτικές/παιδαγωγικές προδιαγραφές** αναπτύσσονται από τους εκπαιδευτικούς και τους εκπροσώπους του Υπουργείου Παιδείας

Στο **Γαλλικό υπόδειγμα** ανάπτυξης Πλαισίων Προγραμμάτων, όπως και στο Γερμανικό, διαπιστώνεται σαφής κατανομή του πεδίου αρμοδιοτήτων:

- Οι **επαγγελματικές προδιαγραφές** αναπτύσσονται από τους εκπροσώπους του επαγγέλματος
- Οι **εκπαιδευτικές/διδασκτικές/παιδαγωγικές προδιαγραφές** αναπτύσσονται από τους εκπαιδευτικούς
- Τα Επαγγελματικά Προσόντα περιλαμβάνουν τις **βασικές δραστηριότητες** και τα **προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα**
- Επιπλέον, εισάγεται η αναγκαιότητα για τον προσδιορισμό, όχι μόνο των γνώσεων και δεξιοτήτων αλλά και των **στάσεων** και **επαγγελματικών αξιών**

Πίνακας 3. Γαλλικό υπόδειγμα ανάπτυξης Πλαισίων Προγραμμάτων

B 4. Ολλανδία

B.4.1 Μεταδευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση:

Τα **Προγράμματα ΕΕΚ**, βασίζονται στα Περιγράμματα Προσόντων, αλλά αναπτύσσονται αποκεντρωμένα, σε τοπικό επίπεδο από τους παρόχους κατάρτισης. Οι πάροχοι ΕΕΚ έχουν την αυτονομία να αναπτύξουν και να διαμορφώσουν το περιεχόμενο των Προγραμμάτων, σύμφωνα με τις ειδικότερες τοπικές ανάγκες και προτεραιότητες.

Η **Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων της Μάθησης** διενεργείται από τους παρόχους. Στη διαδικασία συμμετέχουν, σε κάθε περίπτωση, εκπρόσωποι των επιχειρήσεων, ενώ για τη διασφάλιση ποιότητας της όλης διαδικασίας, επιλαμβάνεται, μέσω της διενέργειας επιτόπιων ελέγχων, η Επιθεώρηση Εκπαίδευσης.

Οι πάροχοι ΕΕΚ, σε αυτό το επίπεδο, αλλά και στο επίπεδο της Ανώτερης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, υλοποιούν και τις διαδικασίες **αναγνώρισης και πιστοποίησης της πρότερης μάθησης**, στις οποίες έχουν όλοι οι πολίτες ελεύθερη πρόσβαση.

B.4.2 Ανώτερη Επαγγελματική Εκπαίδευση:

Στο επίπεδο της Ανώτερης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, τα Προγράμματα αναπτύσσονται από τους παρόχους, χωρίς να λαμβάνονται απαραίτητα υπ' όψιν τα Περιγράμματα Προσόντων, και **υποβάλλονται για πιστοποίηση** στον αντίστοιχο **Ολλανδικό Οργανισμό Πιστοποίησης**. Η υποβολή δε των Προγραμμάτων διενεργείται **στο πλαίσιο της πιστοποίησης του παρόχου** από την αρμόδια κρατική Αρχή.

Στο **Ολλανδικό υπόδειγμα** ανάπτυξης των Προγραμμάτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης τα **Περιγράμματα Προσόντων** αποτελούν τη βάση ανάπτυξης των προγραμμάτων, αλλά από εκεί και μετά το σύστημα λειτουργεί αποκεντρωμένα, με **τους παρόχους να έχουν την κύρια ευθύνη της ανάπτυξης των προγραμμάτων ΕΕΚ** και της υποβολής τους προς πιστοποίηση (ως τμήμα της διαδικασίας αδειοδότησης και της αίτησης για κρατική χρηματοδότηση)

Πίνακας 4. Ολλανδικό υπόδειγμα ανάπτυξης προγραμμάτων ΕΕΚ

B 5. Ρουμανία

Σε τοπικό επίπεδο, οι κοινωνικοί εταίροι συμμετέχουν στον σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων προχωρώντας σε **συμπράξεις με εκπαιδευτικά κέντρα** (σχολές) και **Τοπικά Αναπτυξιακά Συμβούλια**. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα σε τοπικό επίπεδο αναπτύσσεται λαμβάνοντας υπ' όψιν τις τοπικές ανάγκες και συνθήκες και είναι συμπληρωματικό προς το εθνικό πρόγραμμα-πλαίσιο.

B 6. Πολωνία

Τα προγράμματα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης σχεδιάζονται από το **Υπουργείο Παιδείας**, σε διαβούλευση με **εκπαιδευτικά κέντρα, εκπαιδευτικούς, ειδικούς στο επάγγελμα και τα συναρμόδια Υπουργεία**, για κάθε επάγγελμα οι **Εκπαιδευτικές Προδιαγραφές**, στη μορφή «**Πυρηνικών**» **Προγραμμάτων Κατάρτισης**.

Παράλληλα με τις Εκπαιδευτικές Προδιαγραφές εκπονούνται και οι **Βασικές Κατευθυντήριες Οδηγίες**, που περιλαμβάνουν:

- Στόχους και περιεχόμενο των προγραμμάτων
- Μαθησιακά Αποτελέσματα, στη μορφή δεξιοτήτων και ικανοτήτων που πρέπει να επιτευχθούν για την απόκτηση του προσόντος

Και στην περίπτωση της **Ρουμανίας** και **Πολωνίας** οι αρμοδιότητες στον σχεδιασμό των προγραμμάτων ΕΕΚ διαχέονται ανάμεσα στην κεντρική διοίκηση, τα εκπαιδευτικά κέντρα και τους κοινωνικούς εταίρους. Στη δε Πολωνία, μαζί με τις εκπαιδευτικές προδιαγραφές εκπονούνται και οι **Βασικές Κατευθυντήριες Οδηγίες**, για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των προγραμμάτων ΕΕΚ

Πίνακας 5. Ανάπτυξη προγραμμάτων ΕΕΚ στη Ρουμανία και Πολωνία

B 7. Δανία

Στη **Δανία** διασφαλίζεται με διάφορους τρόπους η ευελιξία στην παροχή κατάρτισης. Αυτό γίνεται μέσα από τον συνδυασμό **βασικών μαθημάτων (basic courses)**, τα οποία περιλαμβάνουν γνώσεις και δεξιότητες **κοινές σε περισσότερα από ένα επαγγέλματα ή σε έναν κλάδο και κύριων μαθημάτων (main courses)** που περιλαμβάνουν γνώσεις και δεξιότητες εστιασμένες σε συγκεκριμένες προδιαγραφές προσόντων.

Πίνακας 6. Συνδυασμός βασικών και κύριων μαθημάτων στα προγράμματα ΕΕΚ της Δανίας

B 8. Ην. Βασίλειο

Στο Ηνωμένο Βασίλειο τα **Πρότυπα Επαγγελματικών Προσόντων (NOS)** αναφέρεται σε συγκεκριμένες μόνο λειτουργίες. Στη συνέχεια οι **Κύριες Επαγγελματικές Λειτουργίες** πλαισιώνονται από το **Κριτήρια Απόδοσης**, τα οποία **περιγράφουν με τρόπο περιεκτικό, απλό και χρησιμοποιώντας ρήματα στην ενεργητική φωνή με ξεκάθαρη εννοιολογική σημασία** («τοποθετώ», «χρησιμοποιώ», «προστατεύω», «βάζω» κ.λπ.) και όχι πολύπλοκα εκφραστικά σχήματα που μπορεί να προκαλέσουν σύγχυση, το **αναμενόμενο επίπεδο αποτελεσματικής/επαρκούς απόδοσης** εκτέλεσης των εν λόγω εργασιών.

Πίνακας 7. Το υπόδειγμα των NOS στο Ηνωμένο Βασίλειο

B 9. Ισπανία

Στην Ισπανία, τα **Επαγγελματικά Προσόντα** περιλαμβάνουν:

- Γενικές (επαγγελματικές) ικανότητες
- **Ενότητες Ικανοτήτων**
- Επαγγελματικό περιβάλλον. Η ενότητα αυτή περιλαμβάνει στοιχεία για: α) τον επαγγελματικό χώρο, β) τους τομείς απασχόλησης, γ) την απασχόληση και τις σχετικές θέσεις εργασίας
- Τέλος, η παρουσίαση ολοκληρώνεται με την **ενότητα της σχετικής εκπαίδευσης/κατάρτισης**, η οποία διαρθρώνεται σε **υποενότητες (modules)**, κάθε μία από τις οποίες συνδέεται με μία από τις περιγραφόμενες «Ενότητες Ικανοτήτων»

Οι **Ενότητες Ικανοτήτων** αναλύονται σε:

- **Επαγγελματικές Εργασίες** και
- **Κριτήρια απόδοσης**

Ενώ για κάθε Ενότητα Ικανοτήτων αναφέρεται επιπρόσθετα: το επαγγελματικό πλαίσιο αναφοράς, με περιληπτικά δεδομένα σχετικά με: α) τα μέσα παραγωγής, β) τα παραγόμενα αποτελέσματα γ) γενικές πληροφορίες, συναφή εγχειρίδια οδηγιών κ.λπ.

Στην τελευταία ενότητα του Προσόντος περιλαμβάνονται οι **Σπόνδυλοι Κατάρτισης**. Κάθε σπόνδυλος αντιστοιχεί με μία από τις ήδη περιγραφείσες **Ενότητες Ικανοτήτων** και περιλαμβάνει:

- Ικανότητες και κριτήρια αξιολόγησης
- Ικανότητες **που αναμένεται να αποκτηθούν** σε πραγματικό εργασιακό περιβάλλον
- Περιεχόμενα κατάρτισης (σε τίτλους και σύντομη περιγραφή)
- Προδιαγραφές εκπαιδευτικού πλαισίου (εγκαταστάσεις, μέσα κατάρτισης, προσόντα εκπαιδευτών)

Εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζει το Ισπανικό υπόδειγμα, κυρίως διότι προσιδιάζει στο ελληνικό σύστημα ανάπτυξης των Επαγγελματικών Περιγραμμάτων και ενδεχομένως να μπορούσε να αποτελέσει υπόδειγμα αναφοράς. Στο εν λόγω υπόδειγμα αποτυπώνεται μία λογική διασύνδεσης των «**Ενοτήτων Ικανοτήτων**» με τους «**Σπονδύλους Κατάρτισης**»:

Από το **Προσόν...**

Ενότητα Ικανοτήτων	επαγγελματικές εργασίες
	κριτήρια απόδοσης

...στον **Σπόνδυλο (Προγράμματος) Κατάρτισης**

Σπόνδυλος Κατάρτισης	Αναμενόμενες Ικανότητες/προσδοκώμενα ΜΑ
	Περιεχόμενο/Ενότητες Κατάρτισης
	Μεθοδολογία/Κριτήρια Αξιολόγησης
	Προδιαγραφές εκπαιδευτικού πλαισίου υλοποίησης

Εφ' όσον στην Ενότητα Ικανοτήτων αντιστοιχηθούν γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και επαγγελματικές αξίες, θα μπορούσαμε, ενδεχομένως, να έχουμε ένα ολοκληρωμένο υπόδειγμα συμβατό με το σύστημα πιστοποίησης επαγγελματικών περιγραμμάτων στη χώρα μας.

Πίνακας 8. Το Ισπανικό υπόδειγμα ανάπτυξης σπονδυλωτών προγραμμάτων ΕΕΚ

B 10. Πλαίσιο Προδιαγραφών Προγράμματος 'Literacy Basics', Οντάριο, Καναδάς

Το Literacy Basics απευθύνεται σε επαγγελματίες στο πεδίο του γραμματισμού ενηλίκων

Το πρόγραμμα βασίζεται σε έξι ευρείες '**Ομάδες Ικανοτήτων**':

1. Εύρεση και χρήση πληροφοριών
2. Επικοινωνία των ιδεών και των πληροφοριών
3. Κατανόηση και χρήση αριθμών
4. Αξιοποίηση ψηφιακής τεχνολογίας
5. Διαχείριση μάθησης
6. Επικοινωνία και συνεργασία με άλλους

Οι ικανότητες αντιστοιχίζονται με ευρείες ομάδες «**Καθηκόντων**» (**Task Groups**), οι οποίες, με τη σειρά τους αναλύονται σε περαιτέρω «**Εργασίες**», που δομούνται σε **επίπεδα**.

Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του προγράμματος είναι ότι δομείται σε γενικές «**Ομάδες Ικανοτήτων**» οι οποίες αναλύονται περαιτέρω σε «**Καθήκοντα**», «**Εργασίες**». Τα παραπάνω διαβαθμίζονται σε «**Επίπεδα**» με αύξουσα δυσκολία και συνθετότητα.

Πίνακας 9. «Ομάδες Ικανοτήτων» σε πλαίσιο προγράμματος του Καναδά

B 11. Πλαίσιο Προγράμματος για την Γ' Βάθμια Εκπαίδευση, The University of New South Wales, Σύδνεϋ, Αυστραλία

Το πλαίσιο προγράμματος περιλαμβάνει:

- A. Στρατηγική πρόθεση (σκοπός) του προγράμματος
- B. Καθορισμός γενικών γνώσεων, δεξιοτήτων και εφαρμογών τους
- Γ. Μαθησιακά Αποτελέσματα του Προγράμματος (Program Learning Outcomes)
- Δ. Μαθησιακά Αποτελέσματα των Ενοτήτων (Course Learning Outcomes)
- Ε. Ενότητες Μαθημάτων, που περιλαμβάνουν έναν συνδυασμό πόρων, δραστηριοτήτων, υποστήριξης, αξιολόγησης και ανάδρασης, στο πλαίσιο της μεθοδολογίας RASE (**Resources, Activity, Support and Evaluation**)
- ΣΤ. Αξιολόγηση, η οποία αποτυπώνει τα **πραγματικά μαθησιακά αποτελέσματα (Actual Learning Outcomes)**, στο πλαίσιο της μεθοδολογίας SOLO (**Structure of Observed Learning Outcomes**)
- Z. Ανατροφοδότηση

Από το παραπάνω υπόδειγμα δομής Πλαισίου Προγράμματος κρατάμε ως ιδιαίτερα χρήσιμα στοιχεία τα εξής:

1. Τον καθορισμό των **Μαθησιακών Αποτελεσμάτων** συνολικά (Program) και ανά ενότητα (Course)
2. Τη **μεθοδολογία υλοποίησης RASE**, που συνδυάζει: εκπαιδευτικά υλικά, (προφανώς, πρακτικές) δραστηριότητες, καθοδήγηση/υποστήριξη και αποτίμηση επιτευχθέντων αποτελεσμάτων

Πίνακας 10. Μεθοδολογία RASE, σε πλαίσιο προγράμματος της Αυστραλίας

B. Τεκμηρίωση προτεινόμενης μεθοδολογίας ανάπτυξης Πλαισίου Προδιαγραφών Προγραμμάτων

Μέσω της ανάλυσης περιεχομένου των ευρωπαϊκών και διεθνών προτύπων και υποδειγμάτων μπορούμε να καθορίσουμε το «ελάχιστο κοινό πολλαπλάσιο» των απαιτήσεων και προδιαγραφών που συνάδουν με τον σχεδιασμό σύγχρονων προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης.

Καταρχήν, διαπιστώνουμε ότι στις περισσότερες περιπτώσεις τα Επαγγελματικά Προσόντα ή οι Επαγγελματικές Προδιαγραφές καθορίζονται κεντρικά, από τη Διοίκηση, με την καθοριστική συμμετοχή των εκπροσώπων του επαγγέλματος, από την πλευρά των Κοινωνικών Εταίρων. Αυτό αποτελεί ένα βασικό στοιχείο που διέπει το Κανονιστικό Πλαίσιο ανάπτυξης των ΕΠ στη χώρα μας και είναι σύμφωνο με την ευρωπαϊκή και διεθνή πρακτική.

Δεύτερον, παρατηρείται μία ευελιξία στη διαμόρφωση των προγραμμάτων, κυρίως στο Γερμανικό και το Ολλανδικό μοντέλο, καθώς λαμβάνονται ιδιαίτερα υπ' όψιν οι τοπικές ανάγκες ή δίνεται η ευχέρεια στους παρόχους να αναπτύξουν και να πιστοποιήσουν τα προγράμματά τους, χωρίς να βασίζονται σε ένα εθνικό curriculum. Σε κάθε περίπτωση, δεν ακολουθείται μία διαδικασία αυστηρής προτυποποίησης των προγραμμάτων και δεν διέπονται από μία λογική 'one size fit for all'. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, διότι τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης ή και γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων απαιτείται εγγενώς να διαθέτουν ευελιξία και να καλύπτουν πολυσχιδείς ανάγκες.

Ωστόσο, ο συνεκτικός δεσμός που διέπει την ανάπτυξη των προγραμμάτων είναι η διασύνδεση:

- «**Ενοτήτων Ικανοτήτων**» ή «**Επαγγελματικών Λειτουργιών**» ή «**Τομέων Εργασιών**» ή «**Ομάδων Ικανοτήτων**» με
- «**Αναμενόμενες Ικανότητες**» ή «**Κριτήρια απόδοσης**» ή «**Βασικές Δραστηριότητες**»

Θεωρούμε ότι τα παραπάνω μπορούν να συγκροτηθούν και να αντιστοιχηθούν σε ένα Πλαίσιο Προδιαγραφών Προγραμμάτων, γύρω από τη βασική έννοια:

«**Αναμενόμενα/Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα**» - στο σύνολο του προγράμματος
 «**Αναμενόμενα/Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα**» - ανά ενότητα προγράμματος

Ως προς τον ορισμό των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων, ακολουθούμε τον ευρύτερα διαδεδομένο ορισμό (CEDEFOP, 2017) σύμφωνα με τον οποίο ως Μαθησιακά Αποτελέσματα ορίζονται δηλώσεις του τι γνωρίζει, κατανοεί και μπορεί να πράξει κάποιος που ολοκληρώνει μια μαθησιακή διαδικασία και προσδιορίζονται με όρους γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανότητας.

Όσον αφορά στη σχέση ανάμεσα στα αναμενόμενα/προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα και στα πραγματικά/ επιτευχθέντα Μαθησιακά Αποτελέσματα, παρουσιάζεται σχηματικά ως ακολούθως:

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Επιτευχθέντα Μαθησιακά Αποτελέσματα
Έχουν τυπική μορφή	Έχουν πρακτική μορφή
Περιγράφονται: σε επίπεδο Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, Εθνικού Καταλόγου Προσόντων, Επαγγελματικών Περιγραμμάτων, <i>curricula</i>	Συνδέουν τη θεωρία με την πρακτική εφαρμογή των γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων
Περιλαμβάνουν: επαγγελματικά πρότυπα, περιγραφή κριτηρίων απόδοσης	Είναι το αποτέλεσμα της υλοποίησης προγραμμάτων κατάρτισης
Αναπτύσσονται από: Εμπειρογνώμονες, ειδικούς από τις εθνικούς/τοπικούς εκπαιδευτικούς φορείς	Αναπτύσσονται με τη συμμετοχή: εκπροσώπων του κλάδου/επαγγέλματος, παρόχων κατάρτισης, εκπροσώπων των κοινωνικών εταίρων

Πίνακας 11. Αναμενόμενα και επιτευχθέντα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Πηγή: CEDEFOP (2017)

Η ισορροπία ανάμεσα στα προσδοκώμενα/αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα και τα πραγματικά/επιτευχθέντα είναι, κατά τη γνώμη μας, αυτό που μπορεί να καθορίσει τον ρεαλιστικό και αποτελεσματικό σχεδιασμό ενός προγράμματος επαγγελματικής κατάρτισης ή και γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων.

Το προτεινόμενο υπόδειγμα Πλαισίου Εκπαιδευτικών Προδιαγραφών Προγραμμάτων (Παράρτημα II), βασιζόμενο στα Ε.Π., αποτελεί σύνθεση των ακόλουθων μεθοδολογικών αρχών:

1. Αφετηρία του σχεδιασμού αποτελεί η «**Ενότητα Προσδοκώμενων μαθησιακών Αποτελεσμάτων**», όπως περιγράφεται στο Ε.Π. με όρους ΕΕΛ και Κριτηρίων Επαγγελματικής Ανταπόκρισης.
2. Η «**Ενότητα Προσδοκώμενων μαθησιακών Αποτελεσμάτων**» δύναται να συντίθεται από τους σχεδιαστές προγραμμάτων, υπό δύο βασικές προϋποθέσεις: α) να αντιστοιχίζεται με «Ομάδες

γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων», β) να αντιστοιχίζεται με «Κριτήρια Επαγγελματικής Ανταπόκρισης».

Η «**Ενότητα Προσδοκώμενων Αποτελεσμάτων**» ακολούθως, δύναται να μεταφράζεται περαιτέρω σε «**Ενότητες Προγράμματος**».

Μία ολοκληρωμένη Ενότητα Προγράμματος προτείνεται να περιλαμβάνει:

- Αναμενόμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα (της Ενότητας), τα οποία θα προκύπτουν από ανασύνθεση και πιθανή ομαδοποίηση των Κριτηρίων Επαγγελματικής Ανταπόκρισης της/των ΕΕΛ.
- Προτεινόμενη αντιστοίχιση επαγγελματικών περιεχομένων με εκπαιδευτικά περιεχόμενα (ΚΕΛ-Μαθησιακός Σπόνδυλος, ΕΕΛ-Ενδεικτικά εκπαιδευτικά περιεχόμενα ανά ενότητα ΜΑ)
- Εκπαιδευτικό Υλικό Κατάρτισης (τίτλους και βασική περιγραφή).
- Ενδεικτικές δραστηριότητες για το Πρακτικό Μέρος/Μαθητεία.
- Προσδιορισμό ελάχιστου χρόνου κατάρτισης σε ώρες.
- Βέλτιστη προτεινόμενη διδακτική προσέγγιση: βιωματική, θεωρητική, προσομοίωση, εξ αποστάσεως, δια ζώσης ή μικτής μεθόδου (blended learning).
- Τρόποι - μέσα αξιολόγησης επιτευχθέντων/πραγματικών Μαθησιακών Αποτελεσμάτων – ανατροφοδότηση καταρτιζομένων.

Το σύνολο των «**Ενοτήτων Προγράμματος**» δύναται να αποτελέσει το «**Πρόγραμμα Κατάρτισης**». Για το σύνολο του Προγράμματος διατυπώνονται ενδεικτικές κατευθύνσεις για τα παρακάτω:

- Προφίλ εκπαιδευτών.
- Προφίλ καταρτιζομένων.
- Δομή Κατάρτισης (Αίθουσες, εργαστήρια, εργαστηριακός εξοπλισμός κ.ά.).

Γ. Πρότυπο ανάπτυξης Πλαισίου Προδιαγραφών Προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης/Γενικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Στη συνέχεια, αντί περαιτέρω θεωρητικής τεκμηρίωσης, παρουσιάζεται ένα ολοκληρωμένο υπόδειγμα ανάπτυξης Πλαισίου Προδιαγραφών Προγραμμάτων, σύμφωνα με τις παραπάνω μεθοδολογικές αρχές. Για τις ανάγκες της παρούσας μελέτης, θα αξιοποιηθεί παραδειγματικά το Πρότυπο παρουσίασης του Επαγγελματικού Περιγράμματος (βάσει της προτεινόμενης επικαιροποιημένης μεθοδολογίας ανάπτυξης) του «Οροφκόμου - Καμαριέρη/ας».

Σκοπός της ανάπτυξης του προτύπου είναι να αποτελέσει έναν εύληπτο, χρηστικό Οδηγό, που να μπορεί με ευκολία να χρησιμοποιηθεί από σχεδιαστές Προγραμμάτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Σχηματικά, η διαδικασία ανάπτυξης του Πλαισίου Εκπαιδευτικών Προδιαγραφών Προγραμμάτων και το περιεχόμενό του αποτυπώνονται ως ακολούθως:

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ			
ΕΕΛ		ΚΕΛ	
ΕΕΛ 1		ΚΕΛ	
ΕΕΛ 2		ΚΕΛ	
...		...	
ΕΕΛ ν		ΚΕΛ	
			
ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ			
Α. Ενότητα Προσδοκώμενων Αποτελεσμάτων	Β. Ενότητα Προσδοκώμενων Αποτελεσμάτων	...	ν. Ενότητα Προσδοκώμενων Αποτελεσμάτων
«.....»	«.....»	...	«.....»
Τι αναμένεται να κάνει ένας επαγγελματίας, προκειμένου να ανταποκρίνεται με επάρκεια στην Α Ενότητα Προσδοκώμενων Αποτελεσμάτων .	Τι αναμένεται να κάνει ένας επαγγελματίας, προκειμένου να ανταποκρίνεται με επάρκεια στη Β Ενότητα Προσδοκώμενων Αποτελεσμάτων	Τι αναμένεται να κάνει ένας επαγγελματίας, προκειμένου να ανταποκρίνεται με επάρκεια στη ν Ενότητα Προσδοκώμενων Αποτελεσμάτων .

Πίνακας 12. Διασύνδεση Επαγγελματικού Περιγράμματος και Ενοτήτων Προσδοκώμενων Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Μία «Ενότητα Προσδοκώμενων Αποτελεσμάτων» δεν ταυτίζεται κατ' ανάγκη με μία ΚΕΛ ή μία ΕΕΛ του Ε.Π. Είναι δυνατόν να περιλαμβάνει μία ή και περισσότερες ΕΕΛ ή και το σύνολο των ΕΕΛ μιας ΚΕΛ. Στην πράξη, αυτό θα εξαρτηθεί από το ποιες μαθησιακές περιοχές θέλουμε η κάθε «Ενότητα Προγράμματος» να καλύψει στη συνέχεια. Το τι θα περιλαμβάνει ακριβώς μία «Ενότητα Προσδοκώμενων Αποτελεσμάτων» και με ποια/ές «Ενότητα/ες Προγράμματος» θα αντιστοιχηθεί θα πρέπει να βρίσκεται στην ευχέρεια των σχεδιαστών των Προγραμμάτων, στον βαθμό που θα πληρούνται οι προδιαγραφές σχεδιασμού και ανάπτυξης των Ενοτήτων.

Συνεπώς, στην «Ενότητα Προσδοκώμενων Αποτελεσμάτων» μπορούμε να συνθέσουμε ή και να ανασυνθέσουμε ή και να ομαδοποιήσουμε τις ΕΕΛ μιας ή/και περισσότερων ΚΕΛ. Στην περίπτωση του παραδείγματός μας, μία «Ενότητα Προσδοκώμενων Αποτελεσμάτων» θα μπορούσε να περιλαμβάνει, την Καθαριότητα και τακτοποίηση του χώρου ευθύνης του/της στο τουριστικό

κατάλυμα (ΕΕΛ 1 και ΕΕΛ 2), ενώ μία δεύτερη, διακριτή, την παρακολούθηση λειτουργικής και τεχνικής κατάστασης και ασφάλειας του χώρου ευθύνης του (ΕΕΛ 3).

Εύκολα στη συνέχεια μπορούμε να συγκεντρώσουμε για την κάθε Ενότητα τα Κριτήρια Επαγγελματικής Ανταπόκρισης που εμπεριέχουν ομοειδείς γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες και περιγράφουν με σαφήνεια, τι αναμένεται να κάνει ένας επαγγελματίας, προκειμένου να ανταποκρίνεται με επάρκεια στην αντίστοιχη Ενότητα Προσδοκώμενων Αποτελεσμάτων. Τα Κριτήρια Επαγγελματικής Ανταπόκρισης είναι δυνατόν να τα ομαδοποιήσουμε περαιτέρω, στον βαθμό που κάποια τυχόν επικαλύπτονται.

Ακολουθως, εφαρμόζουμε το παραπάνω υπόδειγμα, στην περίπτωση του Ε.Π. του «Οροφκόμου- Καμαριέρη/ας», μεταβαίνοντας στην Ενότητα Β «Ανάλυση του Επαγγέλματος - Προδιαγραφές»:

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ	
ΕΕΛ	ΚΕΑ
ΕΕΛ 1: Καθαρίζει το χώρο ευθύνης του/της στο τουριστικό κατάλυμα	<ul style="list-style-type: none"> • Καθαρίζει και τακτοποιεί με επιμέλεια το καρότσι εργασίας και τοποθετεί προσεκτικά, τον απαραίτητο ιματισμό, εξοπλισμό και υλικά, βάσει καθημερινών οδηγιών. • Ακολουθεί τις τυπικές διαδικασίες για την διακριτική είσοδο στο δωμάτιο του πελάτη. • Ελέγχει και αναγνωρίζει τις απαιτήσεις καθαρισμού στο χώρο ευθύνης του ακολουθώντας τις οδηγίες και τα πρότυπα για τον έλεγχο των δωματίων. • Περισυλλέγει επιμελώς τον χρησιμοποιημένο ιματισμό και εξοπλισμό και τηρεί τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας για την απομάκρυνση των απορριμμάτων. • Καθαρίζει τον χώρο ευθύνης του επιλέγοντας τα κατάλληλα υλικά και εξοπλισμό καθαριότητας, τηρώντας τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας και τις προκαθορισμένες οδηγίες.
ΕΕΛ 2: Τακτοποιεί τα δωμάτια στο τουριστικό κατάλυμα	<ul style="list-style-type: none"> • Στρώνει κατάλληλα το κρεβάτι και τακτοποιεί τον ιματισμό βάσει οδηγιών και προτύπων. • Συμπληρώνει αναλώσιμα και μη στο δωμάτιο και επιμελείται την παρουσίασή τους, βάσει προκαθορισμένων οδηγιών και προτύπων. • Τακτοποιεί με επιμέλεια τα έπιπλα και τα αντικείμενα του δωματίου (θέση κουρτινών, θέση επίπλων κλπ.). • Τακτοποιεί προσεκτικά τα προσωπικά αντικείμενα του πελάτη και φροντίζει και ενημερώνει αρμοδίως για τον καθαρισμό του ιματισμού του πελάτη βάσει διαδικασιών. • Προετοιμάζει το δωμάτιο για τη νυκτερινή κατάκλιση βάσει των προβλεπόμενων προκαθορισμένων οδηγιών και προτύπων (αναλώσιμα νυκτερινά δώρα, ρύθμιση φωτισμού, διευθέτηση κρεβατιού κλπ.)
ΕΕΛ 3: Παρακολουθεί τη γενικότερη λειτουργική και τεχνική κατάσταση και ασφάλεια του χώρου ευθύνης του/της.	<ul style="list-style-type: none"> • Ελέγχει σχολαστικά την λειτουργική και τεχνική κατάσταση του χώρου ευθύνης του και φροντίζει για την έγκαιρη αποκατάσταση των βλαβών και φθορών, ενημερώνοντας εγκαίρως και αρμοδίως βάσει προδιαγραφών και οδηγιών. • Επιβεβαιώνει καθημερινά τον αριθμό των διαμενόντων

		<p>πελατών ανά δωμάτιο βάσει οδηγιών και ενημερώνει αρμοδίως.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Φροντίζει με εμπιστευτικότητα και συνέπεια για την άμεση παράδοση των απολεσθέντων – ευρεθέντων αντικειμένων των πελατών, ενημερώνοντας το αρμόδιο τμήμα.
		
ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		
Α.	Β.	
Καθαριότητα και τακτοποίηση του χώρου ευθύνης του/της στο τουριστικό κατάλυμα	Παρακολούθηση λειτουργικής και τεχνικής κατάστασης και ασφάλειας του χώρου ευθύνης	
<i>Τι αναμένεται να κάνει ένας επαγγελματίας, προκειμένου να ανταποκρίνεται με επάρκεια στην Α Ενότητα Προσδοκώμενων Αποτελεσμάτων.</i>	<i>Τι αναμένεται να κάνει ένας επαγγελματίας, προκειμένου να ανταποκρίνεται με επάρκεια στη Β Ενότητα Προσδοκώμενων Αποτελεσμάτων.</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Καθαρίζει και τακτοποιεί με επιμέλεια το καρότσι εργασίας και τοποθετεί προσεκτικά, τον απαραίτητο ιματισμό, εξοπλισμό και υλικά, βάσει καθημερινών οδηγιών. • Ακολουθεί τις τυπικές διαδικασίες για την διακριτική είσοδο στο δωμάτιο του πελάτη. • Ελέγχει και αναγνωρίζει τις απαιτήσεις καθαρισμού στο χώρο ευθύνης του ακολουθώντας τις οδηγίες και τα πρότυπα για τον έλεγχο των δωματίων. • Περισυλλέγει επιμελώς τον χρησιμοποιημένο ιματισμό και εξοπλισμό και τηρεί τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας για την απομάκρυνση των απορριμμάτων. • Καθαρίζει τον χώρο ευθύνης του επιλέγοντας τα κατάλληλα υλικά και εξοπλισμό καθαριότητας, τηρώντας τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας και τις προκαθορισμένες οδηγίες. • Στρώνει κατάλληλα το κρεβάτι και τακτοποιεί τον ιματισμό βάσει οδηγιών και προτύπων. • Συμπληρώνει αναλώσιμα και μη στο δωμάτιο και επιμελείται την παρουσίασή τους, βάσει προκαθορισμένων οδηγιών και προτύπων. • Τακτοποιεί με επιμέλεια τα έπιπλα και τα αντικείμενα του δωματίου (θέση κουρτινών, θέση επίπλων κλπ.). • Τακτοποιεί προσεκτικά τα προσωπικά αντικείμενα του πελάτη και φροντίζει και ενημερώνει αρμοδίως για τον καθαρισμό του ιματισμού του πελάτη βάσει διαδικασιών. • Προετοιμάζει το δωμάτιο για τη νυκτερινή κατάκλιση βάσει των προβλεπόμενων προκαθορισμένων οδηγιών και προτύπων (αναλώσιμα νυκτερινά δώρα, ρύθμιση φωτισμού, διεύθετηση κρεβατιού κλπ.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ελέγχει σχολαστικά την λειτουργική και τεχνική κατάσταση του χώρου ευθύνης του και φροντίζει για την έγκαιρη αποκατάσταση των βλαβών και φθορών, ενημερώνοντας εγκαίρως και αρμοδίως βάσει προδιαγραφών και οδηγιών. • Επιβεβαιώνει καθημερινά τον αριθμό των διαμενόντων πελατών ανά δωμάτιο βάσει οδηγιών και ενημερώνει αρμοδίως. • Φροντίζει με εμπιστευτικότητα και συνέπεια για την άμεση παράδοση των απολεσθέντων – ευρεθέντων αντικειμένων των πελατών, ενημερώνοντας το αρμόδιο τμήμα. 	

Πίνακας 13. Ενότητων Προσδοκώμενων Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Δ. Από την «Ενότητα Προσδοκώμενων Αποτελεσμάτων» στην «Ενότητα Προγράμματος» - Μία πρόταση για περαιτέρω ανάλυση των Εκπαιδευτικών Προδιαγραφών Προγραμμάτων

Με την **Ενότητα Προσδοκώμενων Αποτελεσμάτων** και στο πλαίσιο της παρούσας μεθοδολογίας ολοκληρώνεται το πλαίσιο ανάπτυξης Επαγγελματικών Περιγραμμάτων, ενσωματώνοντας τα μαθησιακά αποτελέσματα ως δομικό στοιχείο του σχεδιασμού τους. Σε ένα επόμενο επίπεδο, προτείνεται, ως επιπλέον βήμα και εν είδει παραδείγματος, η συγκρότηση Ενοτήτων Προγράμματος. Σημειώνεται ότι, όπως διαφαίνεται από την ευρωπαϊκή και διεθνή εμπειρία, ο σχεδιασμός των προγραμμάτων κατάρτισης εμπίπτει στο πεδίο ευθύνης των φορέων και των εκπαιδευτών επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Δέον είναι η ανάπτυξη των προγραμμάτων κατάρτισης να γίνεται ευέλικτα και αποκεντρωμένα και να απαντά στις πραγματικές ανάγκες εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η παρούσα πρόταση, ενδεικτικών κατευθύνσεων συγκρότησης Ενοτήτων Προγράμματος αποτελεί τμήμα μόνο μιας σειράς ενδεικτικών μεθοδολογικών προδιαγραφών και σε καμία περίπτωση δεν αναιρεί τη βασική αρχή της ευελιξίας και προσαρμοστικότητας των προγραμμάτων.

Υπό αυτή την έννοια, **Ενότητα Προγράμματος** αποτελεί έναν παραδειγματικό συνδεδετικό ιστό μεταξύ των ΕΕΛ του Ε.Π. και του Πλαισίου για την ανάπτυξη Προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης ή και γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων και κρίνεται σκόπιμο να έχει αυτοτέλεια και πληρότητα όσον αφορά στην αποτύπωση και περιγραφή των εξής: α) Αναμενόμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα, β) Προδιαγραφές υλοποίησης Πρακτικού Μέρους (αναφορά στην αναγκαιότητα, προσδιορισμός χρονικής διάρκειας, κλπ.), γ) Διάρκεια σε ώρες, δ) Μεθοδολογία υλοποίησης, ε) Τρόποι και μέσα αξιολόγησης επιτευχθέντων Μαθησιακών Αποτελεσμάτων.

Συνεπώς, ο κύκλος μάθησης: Στόχοι – Εκπαιδευτικά Περιεχόμενα - Μεθοδολογία Κατάρτισης - Αξιολόγηση, θεωρείται εκ των ων ουκ άνευ και είναι απαραίτητο σε κάθε Ενότητα Προγράμματος να αναπτύσσεται αυτοτελώς και με σαφήνεια. (Η Ενότητα Προγράμματος μπορεί να περιλαμβάνει και «οριζόντιες» περιοχές μάθησης, π.χ. Υγιεινή και Ασφάλεια).

Τα πλεονεκτήματα της δημιουργίας μιας **Ενότητας Προγράμματος** συνοψίζονται ως ακολούθως:

1. Συστηματοποιούνται τα αναμενόμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Όταν αναπτύσσουμε ένα Ε.Π., αναλύουμε τις ΚΕΛ και ΕΕΛ που συντελούνται στο πλαίσιο ενός επαγγέλματος. Αυτό το σχήμα αποτύπωσης μπορεί να είναι πολύ φορμαλιστικό ή να παρουσιάζει τις εκτελούμενες εργασίες ως μία μηχανιστική αλληλουχία πράξεων, απομονώνοντάς τις από τη βούληση, την κρίση, τη δυνατότητα λήψης αποφάσεων, τις αξίες και τις στάσεις των υποκειμένων.

Από την άλλη πλευρά, η εκπαιδευτική διάσταση είναι αυτονόητη σε κάθε διαδικασία μάθησης, στο πλαίσιο ενός προγράμματος Ενότητα Μαθησιακών Αποτελεσμάτων εκπαίδευσης ή και κατάρτισης. Στην προτείνεται η μεταγραφή των Κριτηρίων Επαγγελματικής Ανταπόκρισης σε Αναμενόμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα. Αυτά, με τη σειρά τους, δεν αποτελούν απλή αντιγραφή και επικόλληση των Κριτηρίων Επαγγελματικής Ανταπόκρισης. Απαιτούν και προϋποθέτουν την επαναδιατύπωσή τους, ώστε να συγκροτούν ένα «πλαίσιο νόηματος» μέσα σε μια μαθησιακή διαδικασία.

2. Χαρτογραφείται το Εκπαιδευτικό Υλικό

Τα Μαθησιακά Αποτελέσματα, ωστόσο, είναι απαραίτητο να αντιστοιχίζονται με μαθησιακά πεδία και τα αντίστοιχα γνωστικά αντικείμενα. Στην Ενότητα Προγράμματος καταγράφεται, σε επίπεδο τίτλων μαθησιακών κεφαλαίων τουλάχιστον, το εκπαιδευτικό υλικό που θεωρείται συναφές και αναγκαίο, έχοντας κατά νου ότι στόχος είναι η επίτευξη των παραπάνω περιγραφέντων μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Συνεπώς, οι ενότητες και το υλικό της κατάρτισης πρέπει να έχουν νόημα και να συνδέονται αιτιωδώς με τους στόχους προς επίτευξη. Στο σημείο αυτό, μια αναγκαία διευκρίνιση. Στο υπόδειγμα που προτείνεται, τα αποτελέσματα προς επίτευξη δεν είναι ούτε άμοιρα ούτε ανεξάρτητα του εκπαιδευτικού πλαισίου. Αξιοποιώντας την σημαντική πορεία - και στη χώρα μας - της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, είναι απόλυτα σαφές ότι οι στόχοι που τίθενται, στο πλαίσιο ενός προγράμματος κατάρτισης ή μιας μαθησιακής διαδικασίας εν γένει, που αφορά στην προετοιμασία επαγγελματιών για την αγορά εργασίας είναι στόχοι και εκπαιδευτικοί. Δεν ανάγονται στη σφαίρα του ελεύθερου ανταγωνισμού της αγοράς και της απορρύθμισης της εργασίας, αλλά σε ένα οργανωμένο πλαίσιο μάθησης και πρακτικής άσκησης/εφαρμογής, με την ισόρροπη συμμετοχή του κράτους, των κοινωνικών φορέων και των επιχειρήσεων.

3. Δίνεται βαρύτητα στο πρακτικό μέρος

Στις προδιαγραφές της Ενότητας Προγράμματος αναμένεται να αποτυπώνονται, τουλάχιστον σε επίπεδο τίτλων, δραστηριότητες για το Πρακτικό Μέρος της Κατάρτισης. Στο αυτό το τμήμα της Ενότητας προτείνεται να δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στις δραστηριότητες, την ενεργό υποστήριξη και την ανατροφοδότηση από τους εκπαιδευτές ή και τους επόπτες (στη Μαθητεία, σε επιχειρήσεις).

4. Προσδιορίζεται η χρονική διάρκεια της Ενότητας

Μία Ενότητα, ανάλογα και με το φόρτο σε εκπαιδευτικό υλικό και τις δραστηριότητες που πρέπει να περιλαμβάνει, μπορεί να είναι ένα αυτοτελές πρόγραμμα κατάρτισης καθαυτό. Σημαντικό είναι να προσδιορίζεται χρονικά η κατανομή των ωρών σε Θεωρία, Πρακτική ή και Μαθητεία στην επιχείρηση.

5. Προσδιορίζεται η μεθοδολογία υλοποίησης

Η υλοποίηση της κατάρτισης αναμένεται να γίνεται με ευέλικτη και προσαρμόσιμη στις ανάγκες μεθοδολογία, συνδυάζοντας διαφορετικές προσεγγίσεις, με στόχο την επίτευξη των αναμενόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων.

6. Ανατροφοδότηση και αξιολόγηση

Τέλος, ο βαθμός επίτευξης των αναμενόμενων Μαθησιακών Αποτελεσμάτων, αναμένεται να καθορίζει τη μεθοδολογία και τους τρόπους αξιολόγησης και ανατροφοδότησης των καταρτιζομένων.

Για τη διευκόλυνση του σχεδιασμού ενός Προγράμματος, προτείνεται να αποτυπώνονται συνολικά και όχι ανά Ενότητα Προγράμματος μια σειρά κατευθύνσεων υλοποίησης. Ειδικότερα: α) το προφίλ των εκπαιδευτών του προγράμματος, β) το προφίλ των καταρτιζομένων, ή διαφορετικά οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια ένταξης στο πρόγραμμα κατάρτισης και γ) οι απαιτούμενες προδιαγραφές της δομής κατάρτισης, κυρίως όσον αφορά στα εργαστήρια και τον απαιτούμενο εξοπλισμό που θα πρέπει να διαθέτει ή του τμήματος της επιχείρησης, εάν η πρακτική άσκηση υλοποιείται σε επιχείρηση.

Να σημειώσουμε ότι, όσον αφορά στις παραπάνω ενδεικτικές κατευθύνσεις, ανάλογα με το είδος της εκπαίδευσης/κατάρτισης (αρχική, συνεχιζόμενη, μαθητεία) προφανώς είναι αναγκαίο να προσαρμόζεται κατάλληλα και το εκπαιδευτικό πλαίσιο. Για παράδειγμα, σε ένα πρόγραμμα που περιλαμβάνει πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις, σαφώς θα διαφοροποιείται το προφίλ του «ενδοεπιχειρησιακού» εκπαιδευτή (in company trainer) από τον εκπαιδευτικό που υλοποιεί το θεωρητικό μέρος της κατάρτισης, στην εκπαιδευτική δομή.

Στη συνέχεια, παρατίθεται ενδεικτικό παράδειγμα καταγραφής «Ενοτήτων Προγράμματος»:

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		
Ενότητα 1.	1.	Αναμενόμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα (βάσει των ΚΕΑ)
	<i>Ενδεικτικές κατευθύνσεις υλοποίησης ενότητας</i>	
	2	Τίτλοι μαθημάτων Θεωρητικής Κατάρτισης
	3	Προδιαγραφές για Πρακτικό Μέρος/Μαθητεία (αναφορά στην αναγκαιότητα, προσδιορισμός χρονικής διάρκειας, κλπ.)
	4	Χρόνος Κατάρτισης σε ώρες
	5	Μεθοδολογία υλοποίησης (εξ αποστάσεως, δια ζώσης, μικτή)
	6	Τρόποι αξιολόγησης επιτευχθέντων Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
Ενότητα 2.	1.	Αναμενόμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα (βάσει των ΚΕΑ)
	<i>Ενδεικτικές κατευθύνσεις υλοποίησης ενότητας</i>	
	2	Τίτλοι μαθημάτων Θεωρητικής Κατάρτισης
	3	Προδιαγραφές για Πρακτικό Μέρος/Μαθητεία (αναφορά στην αναγκαιότητα, προσδιορισμός χρονικής διάρκειας, κλπ.)
	4	Χρόνος Κατάρτισης σε ώρες
	5	Μεθοδολογία υλοποίησης (εξ αποστάσεως, δια ζώσης, μικτή)
	6	Τρόποι αξιολόγησης επιτευχθέντων Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
.....		
Ενότητα ν.	1.	Αναμενόμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα (βάσει των ΚΕΑ)
	<i>Ενδεικτικές κατευθύνσεις υλοποίησης ενότητας</i>	
	2	Τίτλοι μαθημάτων Θεωρητικής Κατάρτισης
	3	Προδιαγραφές για Πρακτικό Μέρος/Μαθητεία (αναφορά στην αναγκαιότητα, προσδιορισμός χρονικής διάρκειας, κλπ.)
	4	Χρόνος Κατάρτισης σε ώρες
	5	Μεθοδολογία υλοποίησης (εξ αποστάσεως, δια ζώσης, μικτή)
	6	Τρόποι αξιολόγησης επιτευχθέντων Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
Συνολικό Πρόγραμμα		
1.	Προφίλ Εκπαιδευτών	
2.	Προφίλ Καταρτιζομένων	
3.	Δομή Κατάρτισης (εργαστήρια, αίθουσες, εξοπλισμός)	

Πίνακας 14. Συγκρότηση Ενοτήτων Προγράμματος

Στην περίπτωση του ΕΠ του «Οροφοκόμου- Καμαριέρη/ας», το παραπάνω υπόδειγμα θα μπορούσε να έχει την εξής εφαρμογή (παρατίθεται μόνο ως ενδεικτικό παράδειγμα):

ΕΠ: «Οροφokόμου- Καμαριέρη/ας»

Ενότητες Προγράμματος

Α. Ενότητα Προσδοκόμενων Αποτελεσμάτων:

Καθαριότητα και τακτοποίηση του χώρου ευθύνης του/της στο τουριστικό κατάλυμα .

1. Αναμενόμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Τι αναμένεται να κάνει ένας επαγγελματίας, προκειμένου να ανταποκρίνεται με επάρκεια στην Α Ενότητα Προσδοκόμενων Αποτελεσμάτων.:

- Καθαρίζει και τακτοποιεί με επιμέλεια το καρότσι εργασίας και τοποθετεί προσεκτικά, τον απαραίτητο ιματισμό, εξοπλισμό και υλικά, βάσει καθημερινών οδηγιών.
- Ακολουθεί τις τυπικές διαδικασίες για την διακριτική είσοδο στο δωμάτιο του πελάτη.
- Ελέγχει και αναγνωρίζει τις απαιτήσεις καθαρισμού στο χώρο ευθύνης του ακολουθώντας τις οδηγίες και τα πρότυπα για τον έλεγχο των δωματίων.
- Περισυλλέγει επιμελώς τον χρησιμοποιημένο ιματισμό και εξοπλισμό και τηρεί τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας για την απομάκρυνση των απορριμμάτων.
- Καθαρίζει τον χώρο ευθύνης του επιλέγοντας τα κατάλληλα υλικά και εξοπλισμό καθαριότητας, τηρώντας τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας και τις προκαθορισμένες οδηγίες.
- Στρώνει κατάλληλα το κρεβάτι και τακτοποιεί τον ιματισμό βάσει οδηγιών και προτύπων.
- Συμπληρώνει αναλώσιμα και μη στο δωμάτιο και επιμελείται την παρουσίασή τους, βάσει προκαθορισμένων οδηγιών και προτύπων.
- Τακτοποιεί με επιμέλεια τα έπιπλα και τα αντικείμενα του δωματίου (θέση κουρτινών, θέση επίπλων κλπ.).
- Τακτοποιεί προσεκτικά τα προσωπικά αντικείμενα του πελάτη και φροντίζει και ενημερώνει αρμοδίως για τον καθαρισμό του ιματισμού του πελάτη βάσει διαδικασιών.
- Προετοιμάζει το δωμάτιο για τη νυκτερινή κατάκλιση βάσει των προβλεπόμενων προκαθορισμένων οδηγιών και προτύπων (αναλώσιμα νυκτερινά δώρα, ρύθμιση φωτισμού, διευθέτηση κρεβατιού κλπ.)

Ενδεικτικές κατευθύνσεις υλοποίησης ενότητας

2. Τίτλοι μαθημάτων Θεωρητικής Κατάρτισης¹ (Τίτλοι και σύντομη περιγραφή)

- Οροφokομία
- Καθήκοντα Προσωπικού Housekeeping.
- Η διαδικασία καθαρισμού δωματίων και κοινοχρήστων χώρων. –
- Αποθήκευση και διαχείριση των υλικών του τμήματος HOUSEKEEPING. –
- Υπηρεσία ορόφων και άλλα τμήματα.
- Ατομική Υγιεινή σε συνάρτηση με το επάγγελμα

¹ Ενδεικτικά, από τον Οδηγό Σπουδών Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης της ειδικότητας «Τεχνικός Τουριστικών Μονάδων και Επιχειρήσεων Φιλοξενίας (Υπηρεσία Υποδοχής - Υπηρεσία Ορόφων – Εμπορευματογνωσία)

	<ul style="list-style-type: none"> • Υγιεινή των χώρων
3. Προδιαγραφές για Πρακτικό Μέρος/Μαθητεία (αναφορά στην αναγκαιότητα, προσδιορισμός χρονικής διάρκειας, κλπ.)	<ul style="list-style-type: none"> • Εκπαιδευτικές επισκέψεις σε χώρους εργασίας και σημεία τουριστικού ενδιαφέροντος • Εργαστηριακές ασκήσεις διαθεματικού περιεχομένου από διαφορετικές μαθησιακές ενότητες • Προσομοιώσεις συνθηκών εργασίας με χρήση υλικών, μηχανημάτων, προγραμμάτων, εντύπων προσομοίωσης • Τεχνικές παιχνιδιού ρόλων (role playing) Άλλο (Παρακαλώ, περιγράψτε)
4. Χρόνος Κατάρτισης σε ώρες	Θεωρία: <input type="text"/> Πρακτική: <input type="text"/> Μαθητεία σε επιχείρηση: <input type="text"/>
5. Μεθοδολογία υλοποίησης (εξ αποστάσεως, δια ζώσης, μικτή)	Εξ αποστάσεως: <input type="text"/> Διά ζώσης: <input type="text"/> Μικτή: <input type="text"/> Άλλο: (Παρακαλώ, περιγράψτε)
6. Τρόποι Αξιολόγησης Επιτευχθέντων Μαθησιακών Αποτελεσμάτων	Γραπτή Εξέταση: <input type="text"/> Παρατήρηση εκτέλεσης εργασίας <input type="text"/> Προφορική Εξέταση <input type="text"/> Τεστ πολλαπλών επιλογών <input type="text"/> Ομαδική Εργασία <input type="text"/> Ανάθεση project <input type="text"/> Άλλο: (Παρακαλώ, περιγράψτε)

Πίνακας 15. Ενδεικτική Ενότητα Προγράμματος του ΕΠ του «Οροφκόμου – Καμαριέρη/ας»

Ε. Συμπεράσματα- Σύνοψη

Το συγκεκριμένο κεφάλαιο έχει σκοπό να προτείνει μια χρηστική και ευέλικτη μεθοδολογία ανάπτυξης Πλαισίων Εκπαιδευτικών Προδιαγραφών Προγραμμάτων ΕΕΚ, η οποία θα διευκολύνει τους σχεδιαστές προγραμμάτων. Το ζητούμενο είναι τα προγράμματα να βασίζονται στο οικείο Ε.Π. Από την άλλη πλευρά, οι σχεδιαστές των προγραμμάτων και οι πάροχοι επαγγελματικής κατάρτισης είναι αναγκαίο να έχουν την «ελευθερία» σχεδιασμού ευέλικτων προγραμμάτων, που να απαντούν σε πραγματικές ανάγκες για κατάρτιση, είτε πρωτογενώς, παρέχοντας τις απαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες είτε και συμπληρώνοντας και εμπλουτίζοντάς τις. Εξάλλου, στην πράξη γνωρίζουμε πολύ καλά ότι, συχνά, τα «όρια» ανάμεσα στην αρχική και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση δεν είναι σαφή. Χρήσιμο θα είναι, συνεπώς, να αντιμετωπίζουμε την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση ως ένα «συνεχές».

Αυτό το συνεχές σχεδιάζεται και υλοποιείται στο πλαίσιο ενός κύκλου ποιότητας. Αφετηρία του κύκλου είναι τα Επαγγελματικά Περιγράμματα, ως «καταστατικοί χάρτες» των επαγγελματιών. Το Πλαίσιο Εκπαιδευτικών Προδιαγραφών Προγραμμάτων συνιστά τη διαμεσολάβηση που απαιτείται ανάμεσα στο Επαγγελματικό Περιγραμμά και το Πρόγραμμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Αυτή η διαμεσολάβηση συντελείται με τη συγκρότηση της «Ενότητας Προσδοκώμενων Αποτελεσμάτων», που συστηματοποιεί τα Κριτήρια Επαγγελματικής Ανταπόκρισης μίας ή και περισσότερων Επαγγελματικών Λειτουργιών.

Στη συνέχεια, για λόγους μεθοδολογικής πληρότητας, προτείνεται ενδεικτικά η συγκρότηση της «Ενότητας Προγράμματος», στην οποία τα Κριτήρια Επαγγελματικής Ανταπόκρισης «μεταγράφονται» με όρους Προσδοκώμενων Μαθησιακών Αποτελεσμάτων. Με αυτόν τον τρόπο, δεν εστιάζουμε πλέον στο πώς και σε ποιες συνθήκες εκτελείται επαρκώς μία Επαγγελματική Λειτουργία, αλλά στο τι αναμένεται να επιτευχθεί ως γνώση, δεξιότητα και ικανότητα στο πλαίσιο μιας μαθησιακής διαδικασίας. Επιπλέον, αυτή η διαδικασία συνεπικουρείται από τις ενδεικτικές κατευθύνσεις υλοποίησης προγράμματος (μαθησιακά κεφάλαια, εκπαιδευτές, μεθοδολογία υλοποίησης, κριτήρια εισαγωγής, εκπαιδευτικές/εργαστηριακές δομές, μεθοδολογία και μέσα αξιολόγησης).

Μέσα από την παραπάνω διαδικασία μπορεί να συγκροτηθεί ένας οδικός χάρτης που θα βοηθήσει και θα καθοδηγήσει τους σχεδιαστές προγραμμάτων, χωρίς όμως να αποτελεί έναν άκαμπτο και φορμαλιστικό κανόνα. Επιπλέον, με την παραπάνω διαδικασία είναι δυνατόν να καθίσταται ευκολότερη και ευκρινέστερη, σε επόμενο στάδιο, η διενέργεια πληρότητας των προγραμμάτων που θα αναπτύσσονται, καθώς θα βασίζονται σε μία λογική και μεθοδολογία μετάφρασης των αναγκαίων όρων του Επαγγελματικού Περιγράμματος σε εισροές μιας μαθησιακής διαδικασίας. Βεβαίως, η παραπάνω πρόταση δεν απαντά σε όλα τα επί μέρους ερωτήματα που αναμένεται να τεθούν και τις ειδικότερες περιπτώσεις που θα αναδειχθούν κατά την εφαρμογή. Ωστόσο, μπορεί να αποτελέσει μία μεθοδολογική αφετηρία και ένα πλαίσιο νοηματοδότησης της διαδικασίας ανάπτυξης προγραμμάτων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

1. ν.4186/2013, «Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις», (ΦΕΚ 193 Α'), Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας.
2. ν.4549/2018, «Διατάξεις για την ολοκλήρωση της Συμφωνίας Δημοσιονομικών Στόχων και Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2019-2022 και λοιπές διατάξεις», (ΦΕΚ Α' 105/2018)
3. Υπ' αριθμ. Φ7/155762/Δ4/2018 ΚΥΑ Υλοποίηση «Μεταλυκειακού Έτους - Τάξη Μαθητείας» αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.», (ΦΕΚ Β' 4191/2018)
4. CEDEFOP (2017), *Defining, writing and applying learning outcomes*, a European Handbook, Luxembourg: Publications Office of the European Union

Ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων επαγγελματικών περιγραμμάτων - πλαισίων προγραμμάτων:

1. <https://www.careeronestop.org>
2. <https://www.onetonline.org/link/details/49-9051.00>
3. https://www.cicic.ca/921/find_an_occupational_profile.canada?search=6232
4. https://www.cicic.ca/938/real_estate_agents_and_salespersons.canada?id=99
5. <http://literacybasics.ca/>
6. <https://teaching.unsw.edu.au/integrated-curriculum-framework>

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας. 1 Διασύνδεση Επαγγελματικού Περιγράμματος με Πρόγραμμα Επαγγελματικής Κατάρτισης/Γενικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων, σελ. 6
Πίνακας. 2 Γερμανικό και Αυστριακό υπόδειγμα προγραμμάτων σπουδών Μαθητείας, σελ. 9
Πίνακας 3. Γαλλικό υπόδειγμα ανάπτυξης Πλαισίων Προγραμμάτων, σελ. 10
Πίνακας 4. Ολλανδικό υπόδειγμα ανάπτυξης προγραμμάτων ΕΕΚ, σελ. 11
Πίνακας 5. Ανάπτυξη προγραμμάτων ΕΕΚ στη Ρουμανία και Πολωνία, σελ. 12
Πίνακας 6. Συνδυασμός βασικών και κύριων μαθημάτων στα προγράμματα ΕΕΚ της Δανίας, σελ. 13
Πίνακας 7. Το υπόδειγμα των NOS στο Ηνωμένο Βασίλειο, σελ. 13
Πίνακας 8. Το Ισπανικό υπόδειγμα ανάπτυξης σπονδυλωτών προγραμμάτων ΕΕΚ, σελ. 15
Πίνακας 9. «Ομάδες Ικανοτήτων» σε πλαίσιο προγράμματος του Καναδά, σελ. 15
Πίνακας 10. Μεθοδολογία RASE, σε πλαίσιο προγράμματος της Αυστραλίας, σελ. 16
Πίνακας 11. Αναμενόμενα και επιτευχθέντα Μαθησιακά Αποτελέσματα, σελ. 18
Πίνακας 12. Διασύνδεση Επαγγελματικού Περιγράμματος και Ενοτήτων Προσδοκώμενων Μαθησιακών Αποτελεσμάτων, σελ. 22
Πίνακας 13. Συγκρότηση Ενοτήτων Προσδοκώμενων Μαθησιακών Αποτελεσμάτων, σελ. 24
Πίνακας 14. Συγκρότηση Ενοτήτων Προγράμματος σελ. 28
Πίνακας 15. Ενδεικτική Ενότητα Προγράμματος του ΕΠ «Οροφκόμου- Καμαριέρη/ας»